

Factors Influencing the Learning of Listening Comprehension Skills by Language-Major Students at Ho Chi Minh City Industry and Trade College

Thi-He Phuong^{1*}, Van-Tuan Nguyen²

¹Ho Chi Minh City Industry and Trade College, Vietnam

²Ho Chi Minh City University of Technology and Education, Vietnam

*Corresponding author. Email: phuongthihe@hitu.edu.vn

ARTICLE INFO

Received: 17/09/2024
Revised: 16/10/2024
Accepted: 31/10/2024
Published: 28/02/2025

KEYWORDS

Listening comprehension skills;
Influencing factors;
Language-Major Students;
Teaching methods;
Learning environment.

ABSTRACT

This paper investigates the factors influencing the learning of English listening comprehension skills among language-major students at Ho Chi Minh City Industry and Trade College, aiming to assess the current situation and propose improvement measures. By combining theoretical research with practical surveys and detailed data analysis, the study identifies five main groups of factors affecting students' listening comprehension process. These factors include: language proficiency, represented by students' vocabulary and grammar knowledge; listening strategies, encompassing the techniques and methods students apply when listening; concentration ability, influenced by the learning environment and psychological factors; lecturers' teaching methods, related to instructional approaches and teaching materials; and the learning environment, including classroom facilities and atmosphere. The survey results reveal significant differences based on gender and academic year in how students perceive the impact of these factors. Based on these findings, the author proposes specific support measures to enhance learning outcomes, such as improving teaching methods through the integration of technology and increased interaction, strengthening language proficiency by expanding vocabulary and practicing grammar, and creating a positive and supportive learning environment. These measures aim to help students develop English listening comprehension skills more effectively, meeting the demands of modern education.

Yếu Tố Ảnh Hưởng đến Việc Học Kỹ Năng Nghe Hiểu Tiếng Anh của Sinh Viên Chuyên Ngữ tại Trường Cao Đẳng Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh

Phuong Thị He^{1*}, Nguyễn Văn Tuấn²

¹Trường Cao đẳng Công thương Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

²Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

*Tác giả liên hệ. Email: phuongthihe@hitu.edu.vn

THÔNG TIN BÀI BÁO

Ngày nhận bài: 17/09/2024
Ngày hoàn thiện: 16/10/2024
Ngày chấp nhận đăng: 31/10/2024
Ngày đăng: 28/02/2025

TỪ KHÓA

Kỹ năng nghe hiểu;
Yếu tố ảnh hưởng;
Sinh viên chuyên ngữ;
Phương pháp giảng dạy;

TÓM TẮT

Bài báo này nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công Thương TP. Hồ Chí Minh, nhằm đánh giá thực trạng và đề xuất biện pháp cải thiện. Thông qua việc kết hợp phương pháp nghiên cứu lý thuyết với khảo sát thực tế và phân tích dữ liệu chi tiết, nghiên cứu đã xác định được năm nhóm yếu tố chính tác động đến quá trình học nghe hiểu của sinh viên. Các yếu tố này bao gồm: trình độ ngôn ngữ, thể hiện qua vốn từ vựng và ngữ pháp của sinh viên; chiến lược nghe, bao gồm các kỹ thuật và phương pháp mà sinh viên áp dụng khi nghe; khả năng tập trung, ảnh hưởng bởi môi trường và tâm lý học tập; phương pháp giảng dạy của giảng viên, liên quan đến cách thức truyền đạt và tài liệu giảng dạy; và môi trường học tập, bao gồm cơ sở vật chất và không khí lớp học. Kết quả khảo sát cho thấy có sự khác biệt đáng kể về giới tính và năm học trong cách sinh viên đánh giá

Môi trường học tập.

mức độ ảnh hưởng của các yếu tố này. Dựa trên những phát hiện này, tác giả đề xuất một số biện pháp hỗ trợ cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả học tập, như cải thiện phương pháp giảng dạy thông qua việc áp dụng công nghệ và tương tác nhiều hơn, tăng cường trình độ ngôn ngữ bằng cách mở rộng vốn từ và thực hành ngữ pháp, cũng như tạo ra môi trường học tập tích cực và hỗ trợ. Những biện pháp này nhằm giúp sinh viên phát triển kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh một cách hiệu quả hơn, đáp ứng nhu cầu của giáo dục hiện đại.

Doi: <https://doi.org/10.54644/jte.2025.1656>

Copyright © JTE. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium for non-commercial purpose, provided the original work is properly cited.

1. Giới thiệu

Kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh là một yếu tố quan trọng trong việc phát triển năng lực ngôn ngữ tổng thể của sinh viên chuyên ngữ, đặc biệt trong bối cảnh hội nhập toàn cầu. Tuy nhiên, việc phát triển kỹ năng này vẫn còn gặp nhiều thách thức tại các trường cao đẳng ở Việt Nam, nơi sinh viên thường gặp khó khăn trong việc nắm bắt và xử lý thông tin từ các bài nghe. Nghiên cứu này nhằm đánh giá thực trạng học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh, từ đó xác định các yếu tố ảnh hưởng chính và đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả học tập kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh.

Nhiều nghiên cứu đã được thực hiện để tìm hiểu các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng nghe hiểu. Hasan đã chỉ ra rằng sinh viên thường gặp khó khăn trong việc tiếp nhận thông tin do các yếu tố ngôn ngữ và tâm lý [1]. Vandergrift và Goh nhấn mạnh rằng chất lượng âm thanh và môi trường học tập đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển kỹ năng nghe hiểu [2]. Buck cho rằng chiến lược nghe và động lực học tập có ảnh hưởng lớn đến hiệu quả nghe hiểu của sinh viên [3]. Tuy nhiên, phần lớn các nghiên cứu này tập trung vào bối cảnh học tập tại các quốc gia phát triển, trong khi các nghiên cứu về thực trạng tại các cơ sở giáo dục tại Việt Nam vẫn còn hạn chế.

Hiện nay, khoảng trống tri thức là thiếu các nghiên cứu tập trung vào thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh tại các trường cao đẳng ở Việt Nam, nơi điều kiện học tập còn nhiều hạn chế. Mục đích của nghiên cứu này là phân tích và đánh giá thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh và đưa ra các đề xuất cải thiện.

Nghiên cứu sử dụng phương pháp khảo sát định lượng và định tính với sự tham gia của 192 sinh viên nam nữ. Dữ liệu được thu thập qua bảng câu hỏi Likert 5 mức độ và phân tích bằng phần mềm SPSS. Cụ thể, phân tích thống kê mô tả được sử dụng để cung cấp cái nhìn tổng quan về các đặc điểm của mẫu khảo sát, phân tích độ tin cậy nhằm đánh giá tính nhất quán của các thang đo sử dụng trong bảng hỏi, và kiểm định T-test được thực hiện để xác định sự khác biệt giữa các nhóm sinh viên về mặt giới tính và năm học. Kết quả nghiên cứu sẽ được trình bày chi tiết trong các phần tiếp theo. Cuối cùng, nghiên cứu sẽ đề xuất một số biện pháp hỗ trợ cụ thể trong dạy học nhằm nâng cao hiệu quả việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên.

2. Cơ sở lý luận về việc học kỹ năng nghe hiểu

2.1. Các khái niệm cơ bản

2.1.1. Nghe và nghe hiểu

Văn Tân và Nguyễn Văn Đạm định nghĩa "Nghe" là quá trình mà thính giác tiếp nhận âm thanh từ môi trường bên ngoài và chuyển hóa chúng thành tín hiệu để não bộ phân tích và phản ứng [4]. Tuy nhiên, "nghe hiểu" là một quá trình phức tạp hơn, đòi hỏi người nghe không chỉ thu nhận âm thanh mà còn phải tương tác, phân tích, và giải thích thông tin để hiểu rõ nội dung. Hasan đã chỉ ra rằng "nghe" và "nghe hiểu" là hai quá trình riêng biệt: trong khi "nghe" chỉ là việc thu nhận thông tin một cách thụ động, "nghe hiểu" liên quan đến sự tương tác hai chiều giữa người nghe và văn bản nghe [1]. Harmer

phân biệt thêm rằng "nghe" là một kỹ năng chủ động, trong đó người nghe phải phân tích và hiểu thông điệp, trong khi "nghe thấy" chỉ đơn thuần là nhận âm thanh một cách bị động [5]. Helgesen cũng nhấn mạnh rằng "nghe hiểu" yêu cầu người nghe không chỉ tiếp nhận nội dung mà còn phải liên kết nó với kiến thức đã có để diễn giải thông tin một cách chính xác. Tóm lại, "nghe hiểu" không chỉ đơn giản là thu nhận âm thanh mà là quá trình phức tạp của sự tương tác và xử lý thông tin, giúp người nghe nắm bắt đầy đủ ý nghĩa của nội dung" [6].

2.1.2. Kỹ năng nghe hiểu

Kỹ năng nghe hiểu là quá trình người nghe kết hợp khả năng sử dụng từ vựng, ngữ pháp, phát âm của mình với kiến thức nền tảng để hiểu nội dung bài nghe. Về thuật ngữ "nghe hiểu" trong việc học ngôn ngữ, các học giả đã đề xuất một số định nghĩa khác nhau. Như Hasan đã chỉ ra trong bài báo "Learners' perceptions of listening comprehension problems," "nghe hiểu cung cấp quyền điều kiện tiếp thu ngôn ngữ và phát triển các kỹ năng ngôn ngữ khác" [1]. Vì vậy, lắng nghe là điều cần thiết không chỉ như một kỹ năng tiếp thu mà còn đối với sự phát triển của trình độ ngôn ngữ nói.

Một quan điểm tương tự được đề xuất bởi Buck trong cuốn "Assessing Listening". Ông đã định nghĩa "khả năng nghe hiểu là kết quả của sự tương tác giữa một số nguồn thông tin, trong đó có đầu vào âm thanh, các loại ngôn ngữ khác nhau, kiến thức, chi tiết về bối cảnh các thông tin" [3]. Người nghe sử dụng bất kỳ thông tin họ có sẵn, hoặc bất kỳ thông tin có xu hướng liên quan đến việc hỗ trợ họ trong việc giải thích những gì người nói đang nói.

Trong cuốn "Teaching Listening: New Insights into Practice, Pedagogy, and Research," Vandergrift và Goh nhấn mạnh rằng "kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh là một trong những kỹ năng khó khăn nhất để phát triển, vì nó đòi hỏi sự kết hợp của nhiều yếu tố như từ vựng, ngữ pháp và khả năng đọc hiểu ngữ cảnh" [2].

Như vậy, các nghiên cứu trên đã chỉ ra kỹ năng nghe hiểu là khả năng của một cá nhân để nghe và hiểu một cách toàn diện thông tin, ý kiến và cảm xúc từ người nói. Kỹ năng nghe hiểu bao gồm sự chú ý và tập trung, khả năng hiểu và tương tác tích cực với người đang nói, và khả năng phản hồi một cách hợp lý. Kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh không chỉ là một phần của quá trình học và sử dụng ngôn ngữ mà còn là một yếu tố quyết định đến sự thành công trong nhiều lĩnh vực khác nhau. Nó không chỉ giúp chúng ta hiểu rõ thông điệp được truyền đạt thông qua từ vựng, ngữ pháp và khả năng đọc hiểu ngữ cảnh, mà còn là cầu nối giữa các cá nhân từ các quốc gia và văn hóa khác nhau.

2.1.3. Học kỹ năng nghe hiểu

Học kỹ năng nghe hiểu là quá trình người dạy giúp người học lĩnh hội và luyện tập chuyên hóa kiến thức nghe hiểu thành kỹ năng thực tế. Quá trình này bao gồm việc tiếp nhận, xử lý và phân tích thông tin từ các ngữ cảnh nghe khác nhau, từ đó giúp người học không chỉ hiểu được ngôn ngữ một cách thụ động mà còn có khả năng áp dụng những gì đã nghe vào thực tế giao tiếp. Theo các nghiên cứu chuyên sâu, học kỹ năng nghe hiểu là một quá trình phức tạp, đòi hỏi sự kết hợp giữa kiến thức ngữ pháp, từ vựng, và văn hóa ngôn ngữ đích với các chiến lược nghe hiệu quả để đạt được khả năng hiểu thông tin một cách toàn diện và chính xác [7], [8].

Richards và Renandya cho rằng, trong quá trình lĩnh hội kiến thức nghe hiểu, giáo viên đóng vai trò hướng dẫn và hỗ trợ sinh viên tiếp thu kiến thức một cách hiệu quả còn sinh viên lại đóng vai trò chủ động trong việc tiếp thu và nắm vững kiến thức. Tiếp đến trong quá trình luyện tập chuyên hóa kiến thức nghe hiểu, giáo viên giúp sinh viên thực hành và áp dụng kiến thức đã được lĩnh hội một cách hiệu quả thông qua các nhiệm vụ học tập cụ thể [9].

2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên

Việc học kỹ năng nghe hiểu bị ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố khác nhau, có thể được phân loại thành các yếu tố liên quan đến người học, người dạy, tài liệu học tập, và môi trường học tập. Dưới đây là một số yếu tố chính:

2.2.1. Yếu tố liên quan đến người học

- Khả năng ngôn ngữ tổng quát của người học (bao gồm từ vựng, ngữ pháp, và phát âm) ảnh hưởng lớn đến khả năng hiểu nội dung nghe [7].
- Sự hiểu biết và áp dụng các chiến lược nghe, như dự đoán nội dung, nghe chi tiết, và ghi chú, sẽ tác động đến hiệu quả nghe hiểu [8].
- Khả năng duy trì tập trung trong suốt quá trình nghe là yếu tố quan trọng, đặc biệt khi đối diện với các bài nghe dài hoặc phức tạp [9].
- Động lực của người học, bao gồm mục tiêu học tập rõ ràng và hứng thú với ngôn ngữ, ảnh hưởng mạnh đến sự kiên trì và hiệu quả trong việc học kỹ năng nghe hiểu [10].

2.2.2. Yếu tố liên quan đến tài liệu học tập

- Tài liệu nghe quá khó hoặc quá dễ đều có thể không hiệu quả. Tài liệu cần phải phù hợp với trình độ và mục tiêu của người học [8].
- Các tài liệu có ngôn ngữ tự nhiên, phong phú về chủ đề, và gần gũi với ngữ cảnh thực tế giúp người học dễ dàng liên hệ và hiểu sâu hơn [10].
- Chất lượng âm thanh kém, tiếng ồn hoặc giọng nói khó nghe có thể gây khó khăn cho người học trong quá trình nghe hiểu [8].

2.2.3. Yếu tố liên quan đến người dạy

Trong quá trình giúp người học lĩnh hội và luyện tập chuyên hóa, phương pháp giảng dạy, sự hỗ trợ và động viên của giáo viên đóng vai trò rất quan trọng giúp sinh viên biến kiến thức nghe hiểu thành kỹ năng thực tế vận dụng trong giao tiếp hằng ngày và cả trong công việc tương lai.

- Phương pháp giảng dạy bao gồm cách hướng dẫn chiến lược nghe, tổ chức hoạt động luyện tập, và cách cung cấp phản hồi, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả học tập của người học [9].
- Mức độ hỗ trợ, khuyến khích và động viên từ giáo viên giúp người học duy trì sự tự tin và tiếp tục nỗ lực trong việc luyện tập kỹ năng nghe hiểu [5].

2.2.4. Yếu tố môi trường học tập

- Một môi trường học tập yên tĩnh, không có nhiều tiếng ồn, giúp người học tập trung và nghe hiểu tốt hơn [7].
- Việc sử dụng công nghệ như phần mềm nghe, ứng dụng học tập, và các nguồn tài liệu trực tuyến phong phú giúp người học có thêm cơ hội luyện tập và cải thiện kỹ năng nghe [10].
- Môi trường học tập tích cực, khuyến khích giao tiếp và chia sẻ kinh nghiệm giữa các người học cũng đóng vai trò quan trọng trong việc cải thiện kỹ năng nghe hiểu [5].

2.2.5. Yếu tố ngữ cảnh

- Sự hiểu biết về văn hóa và ngữ cảnh xã hội của ngôn ngữ đích giúp người học hiểu rõ hơn nội dung nghe và các thông điệp ngầm chứa trong bài nghe [5].
- Mục đích cụ thể của người học khi nghe (ví dụ: nghe để hiểu ý chính, nghe để lấy thông tin chi tiết) cũng ảnh hưởng đến cách họ xử lý thông tin [9].

Như vậy, có thể nhận thấy việc học kỹ năng nghe hiểu bị ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố như trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, khả năng tập trung, và động lực học tập của người học. Ngoài ra, chất lượng và độ phù hợp của tài liệu học tập, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học và sự hỗ trợ từ giáo viên, cùng với môi trường học tập và ngữ cảnh văn hóa cũng đóng vai trò quan trọng trong việc học và cải thiện kỹ năng này đối với sinh viên.

3. Phương pháp nghiên cứu

Sau khi sử dụng phương pháp nghiên cứu lý luận để tìm hiểu các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên, nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau để phân tích và đánh giá

thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh.

3.1. Phương pháp khảo sát

Khảo sát được thực hiện thông qua bảng hỏi sử dụng thang đo Likert 5 mức độ, từ 1 (Hoàn toàn không đồng ý) đến 5 (Hoàn toàn đồng ý). Bảng hỏi bao gồm 14 câu hỏi tập trung vào các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu của sinh viên chuyên ngữ như trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, khả năng tập trung, phương pháp giảng dạy của giảng viên và môi trường học tập.

Khảo sát được thực hiện qua nền tảng Google Forms trên 192 sinh viên (SV) chuyên ngữ của khoa Ngoại ngữ, Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh, trong đó có:

- 38 SV nam (20%), 154 SV nữ (80%)
- 117 SV năm nhất (61%), 75 SN năm hai (39%)

3.2. Thu thập và xử lý dữ liệu

Dữ liệu sau khi thu thập từ nền tảng Google Forms được lưu trữ và xử lý bằng các phần mềm hỗ trợ như Excel, SPSS, sau đó tiến hành các phân tích như thống kê mô tả, giá trị trung bình, độ lệch chuẩn, kiểm định T-test để xác định thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu và so sánh giữa các nhóm sinh viên về giới tính/ năm học với các yếu tố ảnh hưởng đến học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh.

4. Kết quả và bàn luận

4.1. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh

Bảng 1. Thống kê các nhóm yếu tố ảnh hưởng đến học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh

TT	Nhóm yếu tố	Trung bình (Mean)	Độ lệch chuẩn (SD)	% Đồng ý
1	Trình độ ngôn ngữ	4.06	1.09	79%
2	Chiến lược nghe	3.86	0.89	73%
3	Khả năng tập trung	3.28	0.99	40%
4	Phương pháp giảng dạy	4.10	0.84	84%
5	Môi trường học tập	4.21	0.82	85%

Dựa trên cơ sở lý luận và kết quả khảo sát, có 5 nhóm yếu tố chính ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu của sinh viên, bao gồm: (1) Trình độ ngôn ngữ, (2) Chiến lược nghe, (3) Khả năng tập trung, (4) Phương pháp giảng dạy của giảng viên, và (5) Môi trường học tập. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh được đánh giá như sau:

Nhóm yếu tố 1: Trình độ ngôn ngữ

Trình độ từ vựng, ngữ pháp và phát âm có ảnh hưởng lớn đến khả năng hiểu nội dung khi nghe. Kết quả khảo sát cho thấy, 79% sinh viên đồng ý rằng trình độ ngôn ngữ ảnh hưởng đáng kể đến quá trình nghe hiểu. Điều này nhấn mạnh rằng, việc nâng cao khả năng ngôn ngữ là bước đầu tiên để cải thiện kỹ năng nghe hiểu của sinh viên.

Nhóm yếu tố 2: Chiến lược nghe

Hơn 73% sinh viên cho biết họ thường sử dụng các chiến lược như dự đoán nội dung và ghi chú để cải thiện hiệu quả nghe hiểu. Điều này cho thấy, việc áp dụng các chiến lược nghe không chỉ giúp sinh viên hiểu nhanh hơn mà còn giúp họ ghi nhớ thông tin tốt hơn.

Nhóm yếu tố 3: Khả năng tập trung

Mặc dù khả năng tập trung không phải là yếu tố quan trọng nhất, 40% sinh viên gặp khó khăn trong việc duy trì sự tập trung trong suốt quá trình nghe. Điều này đòi hỏi sự chú trọng nhiều hơn vào việc tạo môi trường học tập ít phân tâm, giúp sinh viên tăng cường khả năng tập trung.

Nhóm yếu tố 4: Phương pháp giảng dạy của giảng viên

Phương pháp và hình thức tổ chức lớp học của giảng viên được đánh giá rất cao với 84% sinh viên cho rằng chúng giúp cải thiện kỹ năng nghe hiểu của họ. Việc hỗ trợ, hướng dẫn chiến lược nghe và tổ chức các hoạt động học tập linh hoạt từ giảng viên là yếu tố quan trọng thúc đẩy sự phát triển kỹ năng nghe hiểu của sinh viên.

Nhóm yếu tố 5: Môi trường học tập

Môi trường học tập yên tĩnh và tích cực đóng vai trò then chốt trong việc nâng cao hiệu quả học tập, với 85% sinh viên đồng ý rằng môi trường yên tĩnh giúp họ tập trung và nghe hiểu tốt hơn. Ngoài ra, 87% sinh viên cho biết môi trường học tích cực, khuyến khích giao lưu và chia sẻ kinh nghiệm cũng là yếu tố giúp họ cải thiện kỹ năng nghe hiểu.

Như vậy, kết quả khảo sát cho thấy trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, khả năng tập trung, phương pháp giảng dạy của giảng viên, và môi trường học tập là 5 yếu tố chính ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ. Trong đó, trình độ ngôn ngữ và phương pháp giảng dạy có tác động lớn nhất, với phần lớn sinh viên đánh giá cao vai trò của giảng viên trong việc hỗ trợ phát triển kỹ năng nghe. Môi trường học tập tích cực cũng được ghi nhận là yếu tố quan trọng trong việc nâng cao khả năng nghe hiểu. Từ những kết quả này, các biện pháp đề xuất cần tập trung vào việc nâng cao trình độ ngôn ngữ và cải tiến phương pháp giảng dạy để tạo ra môi trường học tập tích cực và hiệu quả hơn.

4.2. Sự khác biệt về giới tính và năm học với các yếu tố ảnh hưởng đến học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh

Nghiên cứu cho thấy, sự khác biệt về giới tính và năm học có ảnh hưởng đáng kể đến các yếu tố tác động đến kỹ năng nghe hiểu của sinh viên. Kết quả được phân tích dựa trên 5 nhóm yếu tố: (1) Trình độ ngôn ngữ, (2) Chiến lược nghe, (3) Khả năng tập trung, (4) Phương pháp giảng dạy của giảng viên, và (5) Môi trường học tập.

Bảng dưới đây trình bày giá trị trung bình và kết quả kiểm định T-test để đánh giá sự khác biệt về giới tính và năm học.

Bảng 2. Sự khác biệt về giới tính và năm học với các yếu tố ảnh hưởng đến học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh

TT	Nhóm yếu tố	Giới tính (Nam) Mean	Giới tính (Nữ) Mean	T-Test (Giới tính)	Năm nhất Mean	Năm hai Mean	T-Test (Năm học)
1	Trình độ ngôn ngữ	3.83	4.17	0.02	4.01	4.12	0.03
2	Chiến lược nghe	3.70	3.98	0.04	3.72	3.99	0.01
3	Khả năng tập trung	3.19	3.36	0.05	3.24	3.31	0.07
4	Phương pháp giảng dạy	4.02	4.16	0.01	4.02	4.18	0.02
5	Môi trường học tập	4.19	4.23	0.08	4.17	4.24	0.05

Nhận xét:

Về giới tính: Có sự khác biệt đáng kể giữa sinh viên nam và nữ trong việc đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng nghe hiểu. Nữ sinh viên thường có xu hướng đánh giá cao hơn ở các nhóm yếu tố như trình độ ngôn ngữ và chiến lược nghe. Kết quả kiểm định T-test cho thấy sự khác biệt này có ý

nghĩa thống kê đối với các yếu tố như trình độ ngôn ngữ ($p = 0.02$), chiến lược nghe ($p = 0.04$), và phương pháp giảng dạy ($p = 0.01$).

Về năm học: Sinh viên năm hai đánh giá cao hơn so với sinh viên năm nhất trong hầu hết các nhóm yếu tố, đặc biệt là ở khả năng sử dụng chiến lược nghe và phương pháp giảng dạy. Kết quả kiểm định T-test cho thấy sự khác biệt này có ý nghĩa đối với các yếu tố như chiến lược nghe ($p = 0.01$) và phương pháp giảng dạy ($p = 0.02$).

Như vậy, kết quả khảo sát cho thấy sự khác biệt rõ rệt về giới tính và năm học có ảnh hưởng lớn đến việc học kỹ năng nghe hiểu của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh. Nữ sinh viên và sinh viên năm hai có xu hướng đánh giá cao hơn về các yếu tố ảnh hưởng như trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, và phương pháp giảng dạy của giảng viên. Sự khác biệt này phản ánh rằng những sinh viên có nhiều kinh nghiệm học tập hơn có khả năng áp dụng chiến lược nghe hiệu quả hơn và tận dụng tốt hơn môi trường học tập. Đồng thời, phương pháp giảng dạy và hỗ trợ từ giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc giúp sinh viên cải thiện kỹ năng nghe hiểu.

Những yếu tố này cần được xem xét kỹ lưỡng khi xây dựng các biện pháp dạy học nhằm nâng cao hiệu quả học kỹ năng nghe hiểu, đặc biệt là việc tối ưu hóa phương pháp giảng dạy, tạo ra môi trường học tập thuận lợi và khuyến khích sinh viên sử dụng chiến lược nghe một cách hiệu quả hơn. Để cải thiện kết quả học tập, cần chú trọng đến việc nâng cao trình độ ngôn ngữ và khả năng tập trung, đặc biệt là đối với sinh viên nam và sinh viên năm nhất, vì họ thường gặp khó khăn hơn trong việc duy trì sự tập trung và áp dụng các chiến lược học tập.

4.3. Biện pháp hỗ trợ việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ

Dựa trên kết quả khảo sát về các yếu tố ảnh hưởng đến việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh, có 5 yếu tố chính được xác định bao gồm: trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, khả năng tập trung, phương pháp giảng dạy của giảng viên, và môi trường học tập. Từ các thực trạng liên quan, một số biện pháp hỗ trợ cụ thể được đề xuất nhằm cải thiện hiệu quả học tập kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên như sau:

(1) Phân tầng chương trình học dựa trên trình độ ngôn ngữ, giới tính và năm học

Mục tiêu: Đảm bảo mỗi sinh viên được học với tài liệu và phương pháp phù hợp với trình độ của họ; đảm bảo các biện pháp dạy học phù hợp với sinh viên nam và nữ, cũng như sinh viên năm nhất và năm hai.

Nội dung biện pháp: Chia chương trình giảng dạy thành các cấp độ khác nhau dựa trên khả năng ngôn ngữ của sinh viên, từ năm nhất đến năm hai. Tăng cường hỗ trợ từ vựng, ngữ pháp và phát âm cho sinh viên có trình độ thấp hơn. Đặc biệt, giảng viên cần tập trung vào việc hướng dẫn chiến lược nghe nhiều hơn cho sinh viên nam và sinh viên năm nhất.

Điều kiện triển khai: Để triển khai hiệu quả biện pháp phân tầng này, nhà trường và giảng viên cần: Đánh giá định kỳ trình độ ngôn ngữ của sinh viên qua bài kiểm tra đầu vào hoặc kết quả học tập từ các kỳ trước để phân loại theo trình độ; Lập kế hoạch phân lớp học và kế hoạch giảng dạy dựa trên trình độ và tổ chức các lớp học tương ứng với từng cấp độ ngôn ngữ của sinh viên; Bố trí thời gian và nguồn lực hợp lý cho việc cập nhật và điều chỉnh chương trình học phù hợp với trình độ khác nhau; Giảng viên cần được đào tạo chuyên sâu về các phương pháp giảng dạy phân hóa theo giới tính và năm học, đồng thời tiếp cận các tài liệu học tập phù hợp.

(2) Hướng dẫn và phát triển chiến lược nghe hiệu quả

Mục tiêu: Giúp sinh viên sử dụng các chiến lược nghe một cách hiệu quả để cải thiện khả năng tiếp thu nội dung, đặc biệt là đối với sinh viên năm nhất.

Nội dung biện pháp: Hướng dẫn cụ thể các chiến lược như dự đoán nội dung, ghi chú từ khóa, và phân tích ngữ cảnh trong các bài nghe. Thực hiện các buổi thực hành để sinh viên có cơ hội áp dụng các chiến lược này vào thực tế.

Điều kiện triển khai: Tổ chức các buổi tập huấn chuyên đề về chiến lược nghe cho cả giảng viên và sinh viên, với sự hỗ trợ của các chuyên gia ngôn ngữ học; Tích hợp bài tập thực hành chiến lược nghe vào chương trình giảng dạy chính khóa và ngoại khóa, đặc biệt là ở các bài nghe có độ khó tăng dần; Cung cấp tài liệu và công cụ hỗ trợ sinh viên như băng ghi chú, video hướng dẫn các kỹ thuật chiến lược nghe, và các buổi ôn luyện ngoại khóa; Phối hợp với trung tâm ngoại ngữ hoặc các phòng học hỗ trợ kỹ thuật số để sinh viên có cơ hội luyện tập các chiến lược nghe trong môi trường giả lập; Sinh viên cần tham gia tích cực vào các buổi thực hành chiến lược nghe và thực hiện các bài tập luyện tập để nâng cao kỹ năng.

(3) Tăng cường khả năng tập trung thông qua môi trường học tập thích hợp

Mục tiêu: Giúp sinh viên tập trung tốt hơn trong quá trình nghe hiểu.

Nội dung biện pháp: Cải thiện môi trường học tập bằng cách tạo ra các không gian yên tĩnh, tránh những yếu tố gây phân tâm. Rèn luyện sinh viên cách duy trì sự tập trung thông qua các bài tập thực hành có thời gian nghe tăng dần.

Điều kiện triển khai: Nhà trường cần trang bị các phòng học yên tĩnh, có điều kiện âm thanh tốt, giảm thiểu tiếng ồn và các yếu tố gây phân tâm; Đồng thời trang bị các công cụ hỗ trợ như tai nghe chống ồn để sinh viên có thể nghe rõ và tập trung tốt hơn khi luyện nghe tại trường; Giảng viên cần giám sát và kiểm soát môi trường lớp học, đảm bảo các yếu tố như ánh sáng và âm thanh được điều chỉnh phù hợp để sinh viên có thể tập trung tốt nhất; Sinh viên cần rèn luyện khả năng tập trung thông qua các bài tập thực hành nghe, với thời gian nghe tăng dần theo từng giai đoạn.

(4) Cải tiến phương pháp giảng dạy của giảng viên

Mục tiêu: Nâng cao hiệu quả giảng dạy thông qua việc áp dụng các phương pháp giảng dạy linh hoạt và phản hồi cá nhân hóa.

Nội dung biện pháp: Giảng viên cần áp dụng các phương pháp giảng dạy đa dạng, kết hợp học nhóm, thực hành, và phản hồi cá nhân hóa cho từng sinh viên. Đảm bảo phản hồi kịp thời, hỗ trợ sinh viên nâng cao khả năng áp dụng các chiến lược nghe hiệu quả.

Điều kiện triển khai: Nhà trường cần tổ chức các hội thảo và các khóa học chuyên môn để giảng viên có cơ hội học hỏi, trao đổi kinh nghiệm về các phương pháp giảng dạy tiên tiến đồng thời cần cung cấp công cụ và phương tiện học tập, chẳng hạn như bảng tương tác và công cụ phân tích kết quả học tập, để giúp giảng viên theo dõi hiệu quả học tập của sinh viên; Giảng viên cần tham gia các buổi tập huấn nâng cao về các phương pháp giảng dạy linh hoạt như học nhóm, phản hồi cá nhân hóa và sử dụng kỹ thuật dạy học tích cực; Đồng thời thường xuyên theo dõi tiến độ học tập của sinh viên và đưa ra phản hồi cá nhân hóa kịp thời nhằm hỗ trợ sinh viên áp dụng chiến lược nghe hiệu quả hơn.

(5) Ứng dụng công nghệ và tạo môi trường học tập tích cực

Mục tiêu: Tạo điều kiện học tập thuận lợi và khuyến khích sinh viên tự luyện tập kỹ năng nghe ngoài giờ học.

Nội dung biện pháp: Hướng dẫn sử dụng các công nghệ hỗ trợ như phần mềm luyện nghe, podcast, và các ứng dụng học tiếng Anh trực tuyến để sinh viên tự luyện tập kỹ năng nghe. Khuyến khích sinh viên tham gia các nhóm học tập để tăng cường tương tác và chia sẻ kinh nghiệm.

Điều kiện triển khai: Nhà trường cần đầu tư vào các phần mềm hỗ trợ luyện nghe và các công nghệ tiên tiến như podcast, ứng dụng học tiếng Anh trực tuyến để sinh viên có thể luyện tập ngoài giờ học và tạo điều kiện cho sinh viên truy cập vào các tài liệu học nghe thông qua hệ thống thư viện điện tử hoặc các ứng dụng học tập trực tuyến; Giảng viên cần hướng dẫn sinh viên sử dụng các công nghệ này trong và ngoài giờ học, đồng thời giao các bài tập luyện nghe thông qua các ứng dụng học tập để khuyến khích sinh viên tự luyện tập; Sinh viên cần chủ động tham gia các nhóm học tập hoặc câu lạc bộ ngoại ngữ tại trường để tăng cường giao tiếp, tương tác và chia sẻ kinh nghiệm học nghe.

Các biện pháp hỗ trợ việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương TP. Hồ Chí Minh nói trên tập trung vào việc giải quyết các yếu tố ảnh hưởng

chính đã được xác định thông qua khảo sát, bao gồm: trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, khả năng tập trung, phương pháp giảng dạy của giảng viên, và môi trường học tập. Với các điều kiện triển khai cụ thể, từng biện pháp không chỉ hướng tới mục tiêu cải thiện kỹ năng nghe hiểu mà còn tạo nền tảng vững chắc cho sinh viên phát triển toàn diện năng lực ngoại ngữ. Giảng viên, nhà trường và sinh viên đều có vai trò quan trọng trong việc đảm bảo tính khả thi và hiệu quả của các biện pháp này. Sự phối hợp chặt chẽ giữa các đối tượng liên quan sẽ giúp tối ưu hóa quá trình học tập và nâng cao năng lực nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên, đồng thời đáp ứng yêu cầu thực tiễn trong bối cảnh giáo dục hiện đại.

5. Kết luận

Từ kết quả khảo sát và phân tích, có thể khẳng định rằng việc học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh của sinh viên chuyên ngữ tại Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh chịu ảnh hưởng từ nhiều yếu tố, trong đó nổi bật là: trình độ ngôn ngữ, chiến lược nghe, khả năng tập trung, phương pháp giảng dạy của giảng viên, và môi trường học tập. Để cải thiện hiệu quả học tập của sinh viên, cần thực hiện các biện pháp hỗ trợ cụ thể được xây dựng dựa trên thực trạng đã phân tích.

Đặc biệt, dựa trên những kết quả đã phân tích, định hướng nghiên cứu và ứng dụng trong tương lai cần tập trung vào việc phân tầng chương trình học, nâng cao trình độ ngôn ngữ, phát triển chiến lược nghe hiểu, cải tiến phương pháp giảng dạy, và ứng dụng công nghệ hỗ trợ. Đây là những biện pháp quan trọng trong việc giúp sinh viên nâng cao kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh. Bên cạnh đó, sự kết hợp giữa việc cải thiện môi trường học tập và ứng dụng công nghệ không chỉ tạo điều kiện thuận lợi mà còn thúc đẩy động lực học tập của sinh viên.

Những biện pháp này không chỉ đáp ứng được nhu cầu học tập của sinh viên mà còn giúp giảng viên tối ưu hóa quá trình giảng dạy, từ đó nâng cao chất lượng dạy học kỹ năng nghe hiểu tiếng Anh cho sinh viên chuyên ngữ tại trường. Qua đó, nhà trường cần chú trọng đầu tư cơ sở vật chất và nâng cao năng lực của đội ngũ giảng viên để đảm bảo các biện pháp được thực thi một cách hiệu quả nhất.

Lời cảm ơn

Nhóm tác giả trân trọng cảm ơn Ban biên tập Tạp chí Khoa học Giáo dục Kỹ thuật, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh, Quý thầy cô Viện Sư phạm kỹ thuật đã cung cấp thông tin, góp ý chỉnh sửa và hỗ trợ nhóm tác giả hoàn thành bài viết này. Đồng thời nhóm gửi lời cảm ơn sâu sắc tới các giảng viên và sinh viên chuyên ngữ Khoa Ngoại ngữ Trường Cao đẳng Công thương Tp. Hồ Chí Minh đã tận tình giúp đỡ nhóm tác giả trong quá trình khảo sát và thực hiện nghiên cứu này.

Xung đột lợi ích

Nhóm tác giả cam kết bài báo không có xung đột lợi ích và tất cả dữ liệu đã sử dụng đều chính xác và trung thực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] A. S. Hasan, "Learners' perceptions of listening comprehension problems," *Language, Culture and Curriculum*, vol. 13, no. 2, pp. 137-153, 2000.
- [2] L. Vandergrift and C. M. Goh, *Teaching Listening: New Insights into Practice, Pedagogy, and Research*. Oxford University Press, 2012.
- [3] G. Buck, *Assessing Listening*. Cambridge University Press, 2001.
- [4] V. Tan and N. V. Dam, *Vietnamese Dictionary*, Social Sciences Publishing House, 1997.
- [5] J. Harmer, *The Practice of English Language Teaching*, 4th ed. Pearson Education, 2001.
- [6] S. L. Helgesen, "Teaching Listening," in *Practical English Language Teaching*, D. Nunan, Ed., New York: McGraw-Hill, 2003.
- [7] H. D. Brown, *Principles of Language Learning and Teaching*, 5th ed. Pearson Education, 2007.
- [8] J. Field, *Listening in the Language Classroom*. Cambridge University Press, 2008.
- [9] J. C. Richards and W. A. Renandya, Eds., *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practices*. Cambridge University Press, 2002.
- [10] D. Nunan, *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press, 2004.

Phuong Thi He, born in 1978, in Nghe An. She graduated with a Bachelor's degree in English Pedagogy from Vinh University in 2000. She was a teacher at the Foreign Languages Center of Vinh University from 2000 to 2004. From 2005 to 2012, she served as an invited lecturer at the People's Police University. Achieved the C1-CEFR level in 2015. Since 2008, she has been a full-time lecturer at Ho Chi Minh City Industry and Trade College. She frequently presents at internal and external conferences on Education, focusing on research in effective English Writing and Listening techniques. She has published two articles in the special issues of the Education & Society Magazine, in June 2020 and October 2024. Additionally, she presented on Students' English Proficiency at the ITE-HCMUTE workshop on September 7, 2024. Currently, she is pursuing a Master's degree in Education at Ho Chi Minh City University of Technical Education, expected to complete from 2023 to 2025. Email: phuongthihe@hitu.edu.vn. ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3811-8391>

Nguyen Van Tuan, born in 1964, Quang Binh province. From 1986 to 1991, he studied at TU Chemnitz University - Federal Republic of Germany, majoring in Educational Engineering, formal training system. From 1993 - 1995, studied for a master's degree in education at Ho Chi Minh City University of Technical Education. From 1996 to 1998, studied for a master's degree in vocational pedagogy and adult education at TU Dresden, Federal Republic of Germany. From 2002 - 2005 PHD student at Karlsruhe University - Federal Republic of Germany, major: Theory of vocational and technical teaching methods. Since 1991, teaching and researching vocational education at Ho Chi Minh City University of Technology and Education. Research fields: Technical and vocational pedagogy, digital pedagogy, adult pedagogy, capacity development teaching, technology teaching methods.

Email: tuannv@hcmute.edu.vn. ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-0256-1825>